

DEN SV. ÖFVERSÄTTN. AF CANISIUS' PARVUS CATECHISMUS CATHOLICORUM 11

nerad, att »förbod gjordes, nemligen att Catechismus med sanna och Evangeliska uttydningar och oförfalskade läror skulle ungdomen aldeles warda förbudna att höra och lära . . . men tvärt om de många Papistiska böcker, som wordo här i Riket införda som Catechismus Canisii, item consultationes Cassandri, som utgingo på vårt Svenska mål af trycket: item Eccii enchiridion . . . skulle ungdomen i Scholarne föreställas». Det lutherska prästerskapets väl förståeliga ovilja och en därpå föranledd lust att förstöra boken hafva väl medverkat till att den svenska öfversättningen af Canisii katekes sedan länge »räknas bland de aldra raraste svenska Böcker»¹.

Klosterlasses verksamhet i Stockholm blef icke långvarig. Hans hänsynslösa uppträdande mot lutheranerna uppväckte slutligen en storm af ovilja emot honom, och i hufvudstaden tillställdes våldsamma upplopp, riktade mot honom och kollegiet. Till slut måste konungen ingripa, och för att lugna befolkningen förvisade han Klosterlasse från Stockholm till Lindö och Torfvesund. Den 10 aug. 1580 lämnade han i sällskap med Possevino för alltid Sverige.

* * *

Af en ren tillfällighet är det mig möjligt att meddela hvarifrån katekesen kommit till HUB. I ett sammeland med Visingsborgstryck fann jag en lapp, på hvilken stod antecknad bland annat följande: Till Kejsarl. Alexanders Universitetets Bibliothek föräras af f. d. Länsman P. A. Lignell i Saltviks socken: A) Ett Band in 4:to innehållande . . . (titlarna på 7 Visingsborgstryck). B) En liten Catechismus eller kort summe på then Catholiske troo . . . Petri Canisij.

När den värdefulla gåfvan öfverlämnades till biblioteket är icke upptecknad. Men gifvaren, som var född 1813, erhöi, efter att i mer än 40 år hafva beklädt kronolänsmansbefattningen i Saltvik, afsked 1879 och dog något år därefter. Biblioteket emottog antagligen boken i början af 1880-talet.

Det enda bevarade exemplaret af »Klosterlasses katekes» är således tillvarataget i Saltvik på Aland, den socken där Klosterlasses bitter och fanatiska motståndare Abrahamus Angermannus en tid verkade som kyrkoherde, förvisad från Sverige för sitt motstånd mot »Röda boken». En egendomlig ödets lek!

¹ HAMMARSKÖLD, a. a., s. 205.